

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o kontroli skarbowej oraz ustawy – Ordynacja podatkowa

Uchwalona w dniu 24 lutego ustawa ma na celu dokonanie dwóch podstawowych zmian.

Pierwsza z nich powoduje uchylenie przepisu dotyczącego wszczynania kontroli wobec tzw. dużych podatników. Przepis ten (art. 13a ustawy o kontroli skarbowej) miał na celu ograniczenie liczby kontroli wobec tych podatników oraz specjalizację kontrolujących - postępowanie kontrolne mógł wszcząć jedynie Główny Inspektor Kontroli Skarbowej i to jedynie:

- 1) na podstawie pisemnego wniosku właściwego dla tego podmiotu naczelnika urzędu skarbowego lub
- 2) w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, jeżeli właściwym do prowadzenia dochodzenia jest inspektor kontroli skarbowej, lub
- 3) w przypadku udokumentowanego przypuszczenia występowania między kontrolowanym a jego kontrahentami powiązań lub związków (np. w celu wykorzystywanie powiązań i związków do zmiany poziomu opodatkowania wbrew obowiązki ustawowemu).

W wyniku uchylenia tego przepisu do tych podatników będą miały zastosowanie zasady ogólne wszczynania postępowań kontrolnych - postępowanie kontrolne będą wszczynali, przede wszystkim, dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej.

Druga istotna zmiana omawianej nowelizacji dotyczy art. 181 Ordynacji podatkowej. Przepis ten określa system dowodów w postępowaniu podatkowym. Celem nowelizacji jest przywrócenie brzmienia tego przepisu sprzed dnia 1 września 2005 r. W wyniku tej ostatniej nowelizacji, dowodami w postępowaniu podatkowym mogą być materiały zgromadzone w toku postępowania karnego albo postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe ale wyłącznie prawomocnie zakończonych. Niniejsza nowelizacja ma przywrócić stan poprzedni, zgodnie z którym dowodami mogą być wszelkie materiały

zgromadzone w toku wymienionych postępowań i nie muszą one być już prawomocnie zakończone. Jak wynika z uzasadnienia do projektu niniejszej nowelizacji dotychczas obowiązujące rozwiązanie skutkowało ograniczeniami w zakresie możliwości wyjaśniania stanu faktycznego, przedłużaniem czasu trwania postępowań podatkowych oraz skutkowało koniecznością powtarzania przez organy podatkowe kapitałochłonnych dowodów np. opinii biegłych.

Należy przy tym dodać, iż ocena tej zmiany nie musi być tak jednoznaczna, ponieważ wszelkie pośrednie ustalenie stanu faktycznego "w oparciu o dowody przeprowadzone przez inny organ sprzyja ekonomice ale może w pewnym stopniu ograniczyć prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy"¹. Ponadto jak wskazują obrońcy obecnego brzmienia art. 181, jego zaletą jest fakt że sąd weryfikuje wartość materiału dowodowego zgromadzonego przez prokuraturę. Organy podatkowe w dalszym ciągu mogą korzystać z materiałów zgromadzonych w toku postępowania, tyle że nie bezpośrednio a jedynie po ich pełnej weryfikacji².

Ustawa nie wzbudza zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym z wyjątkiem przepisu o charakterze przejściowym. Zgodnie z art. 4 do toczących się postępowań podatkowych będzie można włączyć materiały zgromadzone w toku postępowań karnych lub karnoskarbowych mimo, iż nie zostały one prawomocnie zakończone. Wydaje się, że zmiana zasad gromadzenia dowodów w trakcie postępowania stanowi pewne ograniczenie praw podatnika (np. do udziału w toku postępowania dowodowego) i niekorzystnie zmienia jego pozycję w trakcie postępowania.

Sporządził.: A. Niemczewski

---

¹ Ordynacja podatkowa, Barbara Adamiak, Wrocław 2003

² "Nie tworzy się prawa dla jednej sprawy" R. Mastalski, Rzeczpospolita wrzesień 2005 r.